

DANSKE REGIONER

Et nyt EU direktiv – muligheder i Dansk kontekst

Christian Andersen, chefrådgiver
4. Marts 2026, Vingsted

Direktivet kort fortalt

- Jordforurening reduceres så det ikke skader menneskers sundhed og miljøet
 - Forbedre jordbundens sundhed & forebygge forringelse
 - Opnå en sund jordbund senest i 2050
-
- Kapitel II – overvågning af jordbunden
 - Kapitel III – rådgivning ved overskridelse
 - Kapitel IV – kortlægning af punktkilder
 - Kapitel V - Indberetning

[Directive - EU - 2025/2360 - EN - EUR-Lex](#)

Overvågning af jord (kap II)

Der stilles krav om, at der måles for tungmetaller, og en række andre stoffer herunder PFAS, pesticider samt nedbrydningsprodukter fra disse

Stigende koncentration

Operationelle
udløsende værdier

Bæredygtige målværdier

Jordforurening fra menneske-skabte punktkilder (kap IV)

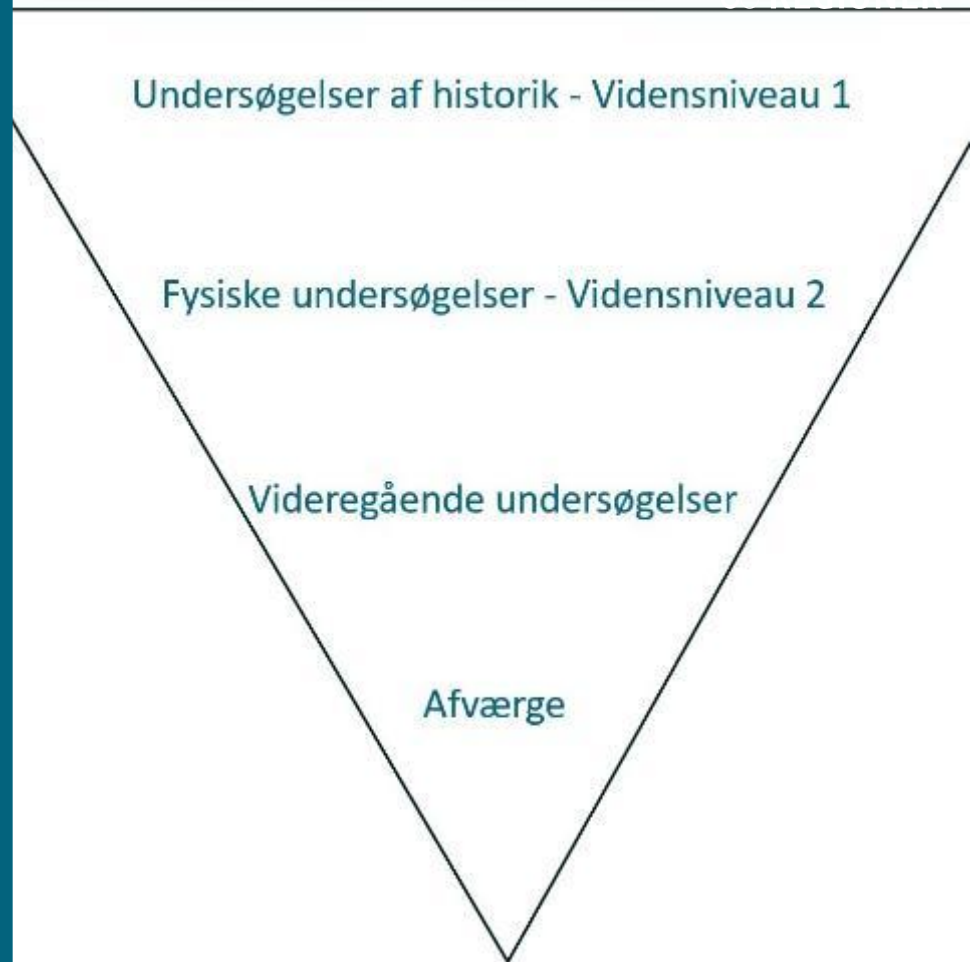
- Hører under Miljøministeriet
- Det øvrige direktiv under Trepartsministeriet

Krav

- ✓ Etablering af et offentligt register
- ✓ Registrering af potentielt forurenede grunde (senest 10 år fra nu)
- ✓ Registrering af forurenede grunde
- ✓ Risikovurdering
- ✓ Plan for risikoreduktion
- ✓ En del vejledende metoder og værktøj

Vi lever i vidt omfang op til kravene i kapitel IV

[Directive - EU - 2025/2360 - EN - EUR-Lex](#)

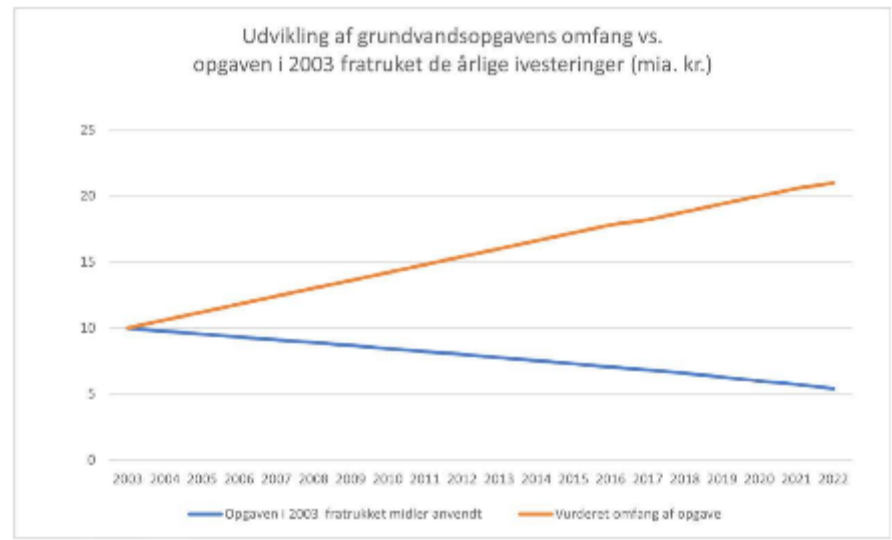
Vi bør bruge direktivet som anledning til

at opdatere vores lovgivning, så den passer til de udfordringer vi står overfor

[26. november 2024: Jordforureningslovens 25 år | ATV Jord og Grundvand](#)

Opgaven vokser hurtigere end vi løser den

[Jordforurening truer stadig drikkevandet - Fagtidsskriftet Vand & Jord](#)

To væsentlige juridiske kroe

- 1) Krav om vurdering af menneskeskabte baggrundsværdier
- 2) Krav om bæredygtighed i indsatsen

Betragtning 66:

”Naturlige og **menneskeskabte baggrundsniveauer** bør tages i betragtning i risikovurderingen, da de også kan have betydning i forbindelse med fastsættelsen af mål for oprydning eller forvaltning af jordbunden”

Artikel 13:

”...risiciene for menneskers sundhed og miljøet ved potentielt forurenede områder og forurenede områder identificeres, forvaltes og holdes på et acceptabelt niveau, under hensyntagen til de **miljømæssige, sociale og økonomiske virkninger** af jordforureningen og de risikobegrænsende foranstaltninger”

Direktivtekst

Kapitel IV

Kapitel II

Betragtning 66

Bilag I

Bilag V

Type

Punktkilde

Diffus kilde

Baggrundsniveau

Værktøj

Afværge og
afskæring

Restriktioner på
arealanvendelse

Accept eller
regionalt/ globalt
stop af production
og emission

“

Naturlige og menneskeskabte baggrunds niveauer bør tages i betragtning i risikovurderingen, da de også kan have betydning i forbindelse med fastsættelsen af mål for oprydning eller forvaltning af jordbunden

(Jorddirektivet, betragtning 66)

[Directive - EU - 2025/2360 - DA - EUR-Lex](#)

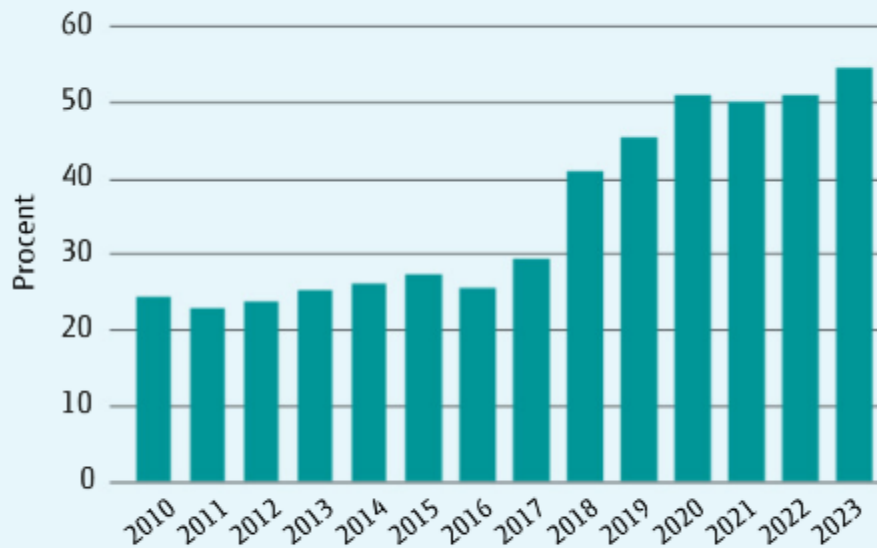
Diffus forurening og i forvejen forekommende niveauer af PFAS i danske jorde

[Diffus forurening og i forvejen forekommende niveauer af PFAS i danske jorde,
Miljøprojekt nr. 2292, MST 2025](#)

Øget forekomst af pesticider

- Der er spor af pesticider i det meste af grundvandet

Vandforsyninger med fund af pesticider

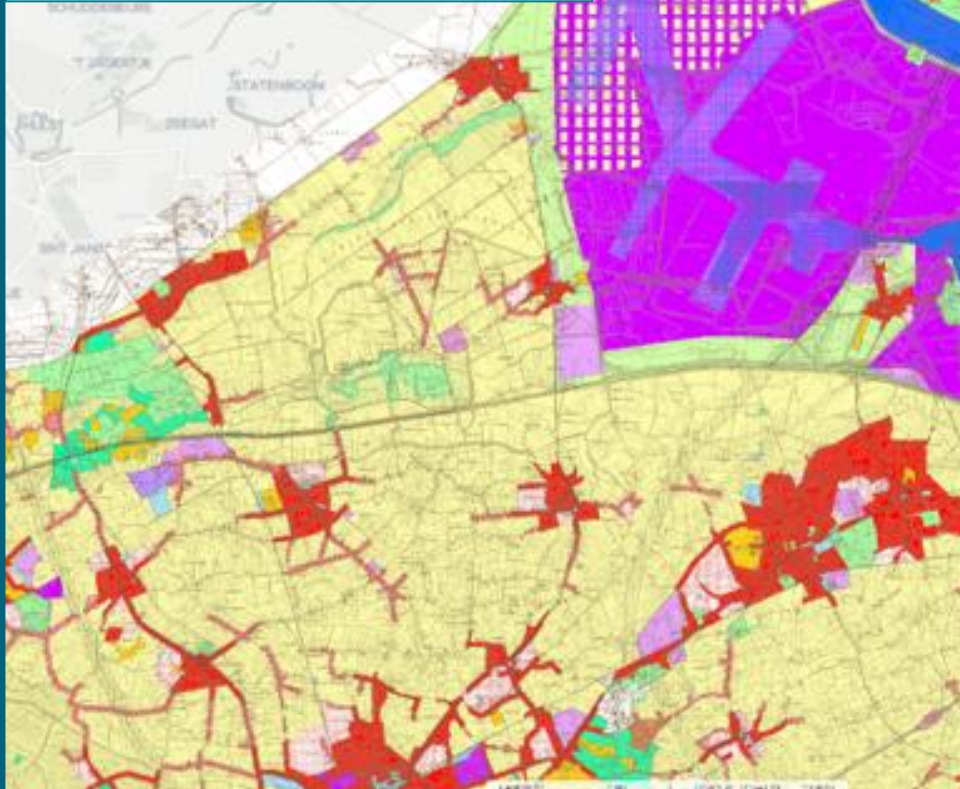

Kilde: GEUS og Danmarks Naturfredningsforening 2023
Grundvandsovervågningen
Danmarks Naturfredningsforening

Erkendelser i forhold til det menneskeskabte baggrunds niveau

- Forskellig arealanvendelse medfører forskellige menneskeskabte baggrunds niveauer
- Forskellige forureningsgrader kan accepteres ved forskellige arealanvendelser
- At man finder stoffer, er ikke det samme som at de udgør en risiko
- Der er (generelt) ingen miljøgevinst ved at rense op til under baggrunds niveauet
- Risikohåndtering via arealrestriktioner
- Ønsker man at sænke baggrunds niveauet, bør det ske ved at standse forureningen ved kilden

I Belgien og Holland er områdeklassificeringen ikke blot byjord, den gælder for forskellige anvendelser for al jord

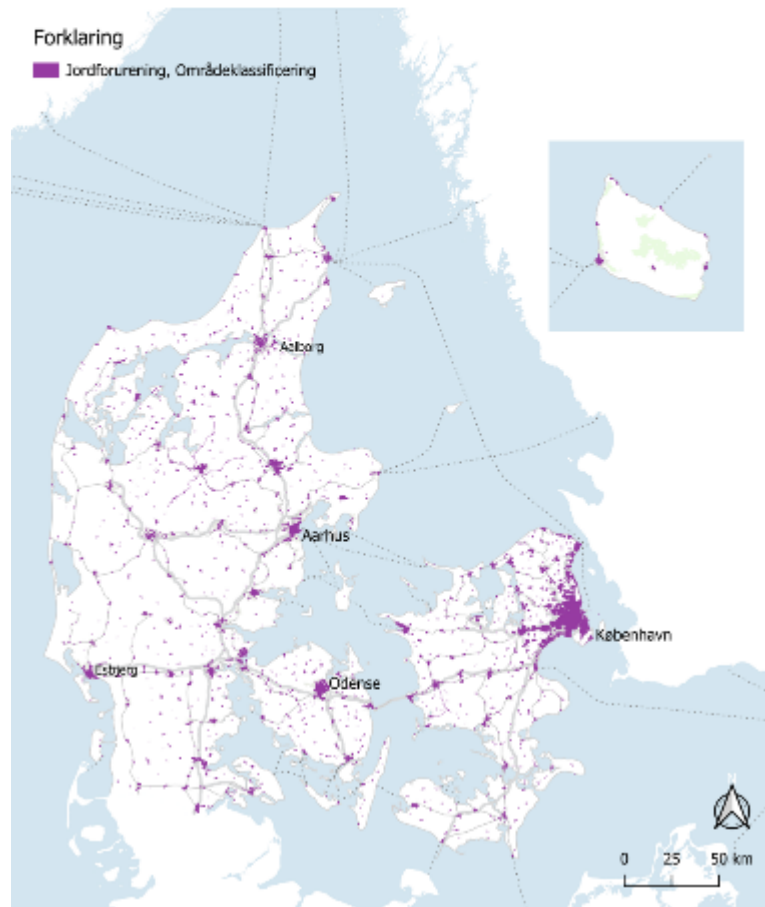

- Vi kalder det
områdeklassificering

- Siden 2007 har gamle byområder været klassificeret som lettere forurenet med tungmetaller, tjære- og oliestoffer
- Kan vi udvide denne praksis til flere områder?

Jordforurening, Områdeklassificering

1596,66² km jord antages at være lettere forurenet, svarende til 3,7% af Danmarks areal.

Delkonklusion (og indspil til jordhåndteringsdagsordenen)

- Kortlægning af baggrunds niveauer for relevante stoffer
- Områdeklassificering i et antal zoner (Eks. Byområder (det har vi), Industri, Bolig, Landbrug, Natur)
- Skifter arealanvendelsen til anden klassificering skal det have en myndighedsgodkendelse (svarende til en § 8 tilladelse)
- Undtagelsen for landbrug i JFL ophæves (§ 2 stk. 3 ophæves)
- Jord med koncentrationer under eller svarende til baggrunds niveauet skal frit kunne anvendes
- Jord der flyttes inden for samme zone – eller til en mindre restriktiv zone - behøver ikke analyseres medmindre der er konkret mistanke om forurening
- Jord der flyttes til en mere restriktiv zone skal det analyseres og leve op til de krav
- Alt dette sker i tilgift til de nugældende regler for håndtering af kortlagte områder (V1+V2)

Den områdebaserede tilgang i Belgien

Arealanvendelse	I Natur/ II Landbrug	III Bolig	IV Rekreative arealer	V Industri
PFOS [µg/kg]	3,8*	3,8** / 18	110	110
PFOA [µg/kg]	4,3	4,3** / 89	643	643

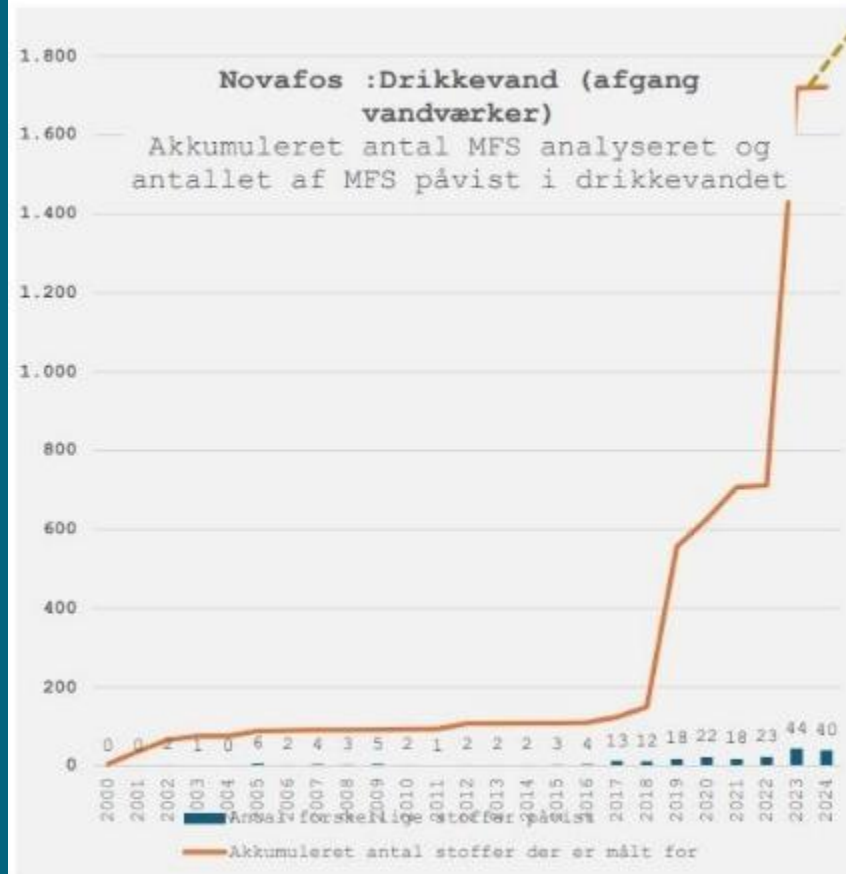
*Justeret for diffus forurening

**For boliger med grøntsagshaver og/eller fritgående høns

Er vores indsats bæredygtig?

- Opgaven vokser hurtigere end vi kan løse den
- Vi finder nye stoffer hurtigere, end vi kan sætte grænseværdier for dem
- Vi bruger ressourcer på at fjerne stoffer, der ikke er skadelige (og vi accepterer stoffer der er skadelige)
- Regionerne leder godt, rensset afværgvand ud i kloakken
- Genbrug af jord forhindres, selv når det kemiske indhold svarer til baggrundsværdien

Bo Lindhart, Novafos

MFS omfatter følgende stoffegrupper som defineret i Jupiter databasen: Organisk mikroforurening, Pesticider, nedbrydningsprodukter og beståede stoffer, Halogenerede alifatiske kulbrinter + nedbrydningsprodukter, samt Perfluorerede stoffer.
I 2023 og 2024 indeholder data desuden stoffer påvist ved NTA på level 1 samt stoffer i standardopløsningen

Hvad vil det sige, at indsatsen er bæredygtig?

- At vi kun renser op til det niveau, hvor der er en netto-positiv effekt
- At vi (generelt) ikke renser op til under baggrundsniveau
- At vi ikke fokuserer på de stoffer, der har lille eller ingen effekt
- At vores grænseværdier afspejler stoffernes skadelige virkning
- At vi ikke stiller skrappe krav til placering af projektjord end den jord, der allerede ligger der

Bæredygtighed indgår i formålsbetragtningerne i lignende (nyere) love

Råstofloven

§ 1. Lovens formål er at sikre:

1) at udnyttelsen af råstofforekomsterne på land og hav sker som led i en bæredygtig udvikling efter en samlet interesseafvejning og efter en samlet vurdering af de samfundsmæssige hensyn, der er nævnt i § 3,

Miljøbeskyttelsesloven

Kapitel 1

Formål m.v.

§ 1. Loven skal medvirke til at værne natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Jordforureningsloven

Kapitel 1

Formål m.v.

§ 1. Loven skal medvirke til at forebygge, fjerne eller begrænse jordforurening og forhindre eller forebygge skadelig virkning fra jordforurening på natur, miljø og menneskers sundhed.

Desuden indgår bæredygtighed i vores nabolandes lovgivning og administrative vejledninger

Med baggrund i direktivet anbefales

1. at indføre **bæredygtighed** i jordforureningslovens formålsparagraf
2. at undersøge det menneskeskabte **baggrundsniveau** for en række stoffer
3. Denne viden bør anvendes i **forebyggelse** gennem regulering af brugen af kemikalier
4. at udvide vores brug af **områdeklassificering** til også at omfatte andet end byområder
5. at **genanvendelse** bør indgå som et hensyn i jordforureningsloven for at få en mere bæredygtig forvaltning af jord
6. og at evaluere og **genbesøge loven** på baggrund af de sidste 25 års erfaringer – ikke mindst fra regionerne

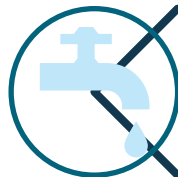

Danske Regioner mener, at implementering af Jorddirektivet bør give anledning til at Jordforureningsloven genåbnes

Jordforureningsloven bør fremover

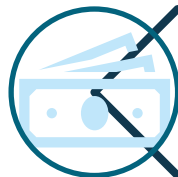
Bidrage til en bæredygtig og klimarigtig udvikling

Medvirke til en sammenhængende drikkevandsbeskyttelse

Fremme den cirkulære økonomi

Styrke forureneren betaler princippet